

Herungerstraat 95
5911 AK Venlo
Tel. 077-3546241 of 06-22423518
info@wassum.nl
www.wassum.nl

Venlo, 24 juni 2010

Inspraak bij Oordeelsvorming Kadernota 2011 Gemeente Venlo

Dames en heren,

Ongeveer een jaar geleden bezocht een delegatie van de gemeente Doetinchem de gemeente Venlo. Doel van de visite was te onderzoeken of het interessant was om met een schaapskudde te beginnen in het stedelijk groen van Doetinchem.

Men kwam met een grote delegatie. Een zestal ambtenaren en de wethouder Openbare Werken. De wethouder (VVD) was vooral gecharmeerd van het duurzaamheidsprincipe. Ja Venlo, die stad van cradle to cradle, daar kun je nog eens wat leren.

De mensen van de buitendienst kwamen vooral kijken naar de kwaliteit van het beheer van de graslanden in de parken en bermen in Venlo. Ze waren enthousiast. Dit was het niveau wat ze wilden. Prachtige natuurlijke graslanden, veel bloemen en niet te ruig. Gebruiksgroen en kijkgroen in één oplossing.

Of er veel klachten waren van het publiek? Nou de vertegenwoordiger van de gemeente Venlo liet weten dat er nauwelijks een handvol klachten was per jaar.

Dan tenslotte de centenvraag. Wat het wel kostte? De directeur Openbare Werken wilde de hectareprijs wel eens even weten. Die werd genoemd. Mooi, ook geen probleem. Het nieuwe beheer kon kostenneutraal worden ingevoerd.

Begin april was het zover. De stadskudde van Doetinchem ging van start. Men had er een heel feest van gemaakt: tent, drankjes, hapjes, politiek, burgers, pers. Iedereen was er. Ja mooi dat er in deze tijd van economische tegenspoed en bezuinigingen ook nog eens een positief bericht is.

Wat leren we hiervan?

Dit is gewoon een voorbeeld van een zorgvuldig proces. Doelstellingen bij het beheer, kosten, betrokkenheid van het publiek. Doetinchem deed het gewoon goed.

Het gekke is nu: in Venlo is het ook zo gelopen. Terreinkwaliteit en kosten zijn in overleg met de buitendienst altijd goed in evenwicht geweest. De gemeente schoof er in de loop van de jaren juist steeds terreinen bij voor meer kwaliteit tegen een scherpe prijs. In 2006 werden een aantal extra terreinen erbij geschoven na analyse in een plan en in overleg met buurt en bedrijven. Het proces was gewoon goed.

Kadernota 2011

Na 22 jaar begrazing in Venlo. Drie zinnen in de kadernota. Ik krijg 5 minuten om er iets over te zeggen. Het gaat vandaag niet om emotie maar over geld. Laat ik daar maar iets over zeggen.

Anno 2010 begrazen de schapen circa 70-75 ha terrein voor €110.000,--. De gemeente wil hier €75.000,-- op bezuinigen. De voorstelling van zaken dat 3 tot 5 keer schapenbegrazing

per seizoen vervangen kan worden door één keer maaien en afvoeren staat buiten de werkelijkheid. De kadernota spreekt over het risico van verrommelen. Het wordt gewoon een grote rotzooi! Daarbij zal de bezuiniging uit de kadernota niet gehaald worden. De gemeente zal minstens twee keer moeten maaien en afvoeren om een enigszins fatsoenlijk en voor het publiek acceptabel beeld te krijgen. Dat is op zich al net zo duur als de begrazing. Het bedrag dat één keer maaien en ruimen zou kosten zoals dat in de kadernota staat (€35.000,--), is in werkelijkheid veel hoger. Eerder moet gedacht worden aan €50.000,-- tot €60.000,-- per maaironde. Juist omdat het om lastig te bewerken stukken terrein gaat. Twee maairondes zijn zeker nodig. Er is dus zal dus geen sprake van een substantiële bezuiniging. Op rijkere gronden zal echter zeker een derde maaibeurt nodig zijn met nog hogere kosten. Daarbij verliezen de terreinen grotendeels hun natuurwaarden. De bloemen zullen grotendeels verdwijnen en geheel zal er ruig bij liggen. Weg kwaliteit, weg natuur in de stad. Illustratief zijn deze foto's van een dijk te Hout-Blerick. Tot en met vorig jaar graasden hier de schapen. Een acceptabele grashoogte en een en al bloemen. Dit jaar wordt gemaaid als bezuinigingsstrategie. Nu ligt de dijk er desolaat bij. Eén meter hoog gras en geen enkele bloemetje meer. Er werd overigens 5% bezuinigd.

Proces

Wat ons nog het meest verbaast is het feit dat de schapenbegrazing niet geëvalueerd is. Wat waren de doelstellingen en wat is daar van terecht gekomen? Hoe is de kwaliteit van de beheerde terreinen? Wat vindt de burger daarvan? Wat kost afdoende vervangend beheer? Is er nu wel echt overlast van betekenis?

De kadernota ligt nu voor en er moet bezuinigd worden. Wellicht denken hier sommigen dat het betalen van een schaapskudde een soort van liefdadigheid is. Wij denken dat de schaapskudde juist een zuinige en efficiënte manier van werken is als je stadsnatuur wil.

Landschapsbeheer De Wassum
G.H.T. (Sjraar) van Beek

Begrazen of maaien en afvoeren?

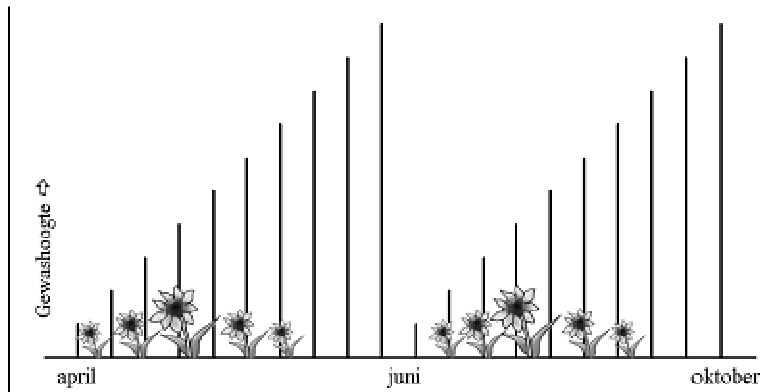

Zomer 2009, begraasd met schaapskudde

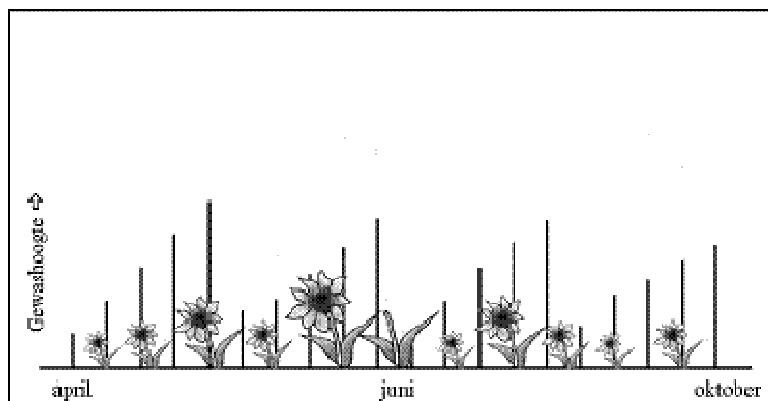

Zomer 2010, gras voor maaien

Schapenbegrazing: Hoe werkt dat nou eigenlijk?

Gewasontwikkeling onder maaibeheer. Grassen verdringen kruiden en bloemen

Gewasontwikkeling onder graasbeheer. Veel bloemen na selectief weg vreten grassen

Waarom de achteruitgang van de kwaliteit van het beheer zo snel gaat, is makkelijk te verklaren. Bij maaibeheer krijgen de bloemen en kruiden te maken met zo veel concurrentie van het opschietend gras dat ze geen kans krijgen om uit te groeien, laat staan bloeien en zaad zetten. Bij schapenbegrazing houden de schapen de grasgroei juist binnen de perken en kunnen de wilde bloemen bloeien en zaad zetten. Het jaar erop krijg je door meer zaad weer meer bloemen en zo gaat het beeld met de jaren vooruit.

Begrazing Venlo 2010

	opp. in ha	natuurdoeltype
Bergerpark	2,62	parklandschap
Schaapsdijkpark	1,61	natuurgrasland
Gelissensingel	2,50	parklandschap
	3,88	natuurgrasland
Groenewegje	1,50	bloemendijk
Nieuw-Stalberg	2,37	natuurgrasland
Groenstraat/Karel van Egmondstraat	0,80	natuurgrasland
Groenveld	2,00	natuurlijke oevers
Egerbosbeekdal	4,79	natuurgrasland
Wassumpark	2,68	natuurgrasland
Zilvermeer	1,31	natuurgrasland
Maashofpark	2,66	natuurgrasland
Omgeving Molenbossen	2,06	natuurgrasland
Vossener/Schillerstraat	1,21	natuurgrasland
Lessingstraat	0,77	natuurgrasland
Alvastraat	0,60	natuurgrasland
Tradeport-West	35,00	parklandschap
Tegelen Kasteellaan	0,43	natuurgrasland
Maasveld Tegelen	2,46	natuurlijke oevers
	71,25	hectare

Projecten De Wassum 2010

	opp.	type terrein	eigenaar/opdrachtgever	sinds
Venlo e.o.				
Grote Heide	200 ha	heide	St. Het Limburgs Landschap	1985
Maasduinen	50 ha	heide	St. Het Limburgs Landschap	2006
Uiterwaarden Venlo	15 ha	uiterwaarden	Gemeente Venlo	1993
Natuurparken Venlo	30 ha	schraalgrasland	Gemeente Venlo	1988
Trade Port West	20 ha	schraalgrasland	Gemeente Venlo	2006
Maasgouw				
Beegder heide	80 ha	heide	Gemeente Maasgouw	1996
Diverse objecten	20 ha	bermen	Gemeente Maasgouw	2000
Leerke Ven	5 ha	schraalgrasland	Gemeente Maasgouw	2000
Uiterwaarden Linne	1 ha	schraalgrasland	Gemeente Maasgouw	2007
Roermond				
Natuurparken	25 ha	uiterwaarden	Gemeente Roermond	2000
Hambek	7 ha	beekdalgrasland	Waterschap Roer en Overmaas	2000
Maasdijken Merum/Ool	7 ha	schraalgrasland	Waterschap Roer en Overmaas	2001
Noord- en Midden-Limburg diverse locaties				
Maasdijken Mook e.o.	20 ha	schraalgrasland	Waterschap Peel en Maasvallei	2010
Heerlen /Brunssum				
Caumerbeek	12 ha	beekdalgrasland	Waterschap Roer en Overmaas	1997
Caumerbeek/Geleenbeek	65 ha	beekdalgrasland	Gemeente Heerlen	1997
Schutterspark	20 ha	vochtige heide/beekadl	Bosgroep Zuid-Nederland	2008
Valkenburg				
Geulpark	20 ha	beekdalgrasland	Bosgroep Zuid-Nederland	2007
Venraij				
Zwart Water	25 ha	heide	De Marke/Gemeente Venraij	2001
Paardenkop	20 ha	heide	De Marke/Gemeente Venraij	2003
Diverse weilanden	5 ha	schraalgrasland	Gemeente Venraij	2003
Stedelijk groen	10 ha	schraalgrasland	Gemeente Venraij	2006
Boxmeer				
Maasbroekse Blokken	18 ha	schraalgrasland	Gemeente Boxmeer	2006
Regio Nijmegen				
Staddijk	19 ha	schraalgrasland	Gemeente Nijmegen	2002
Lindenholt	8 ha	schraalgrasland	Gemeente Nijmegen	2007
Heumensoord	106 ha	heide	Gemeente Nijmegen	2002
Mulders Kop	30 ha	heide	Staatsbosbeheer	2006
Overasseltse Vennen	70 ha	heide	Staatsbosbeheer	2005
Oss				
Herperduin	20 ha	heide	Gemeente Oss	2007
St. Hubert				
Molenheide	5 ha	heide	Natuurmonumenten	2010
Regio Breda				
Stadsbegrazing	12 ha	schraalgrasland	Gemeente Breda	2007
Gelderse Heide	30 ha	heide	Gem. Breda/SBB/Defensie	2007
De Dorst	25 ha	heide en vennen	Staatsbosbeheer	2008
Alphen-Chaam				
Strijbeekse Heide	60 ha	heide	Staatsbosbeheer	2004
Grenspark Kalmthoutse Heide				
Kleine Meer	100 ha	heide	Staatsbosbeheer	2008
Utrechtse Heuvelrug				
diverse gebieden	480 ha	heide	SBB/Utr. Landschap/Landg. De Treek	2008
grebbendijk	3 ha	schraalgrasland	Waterschap Vallei en Eem	2009
Gemeente Apeldoorn				
Matenaprk/Woudhuis	10 ha	schraalgrasland	Gemeente Apeldoorn	2008
Gemeente Lingewaard				
Div. stadsparken	20 ha	schraalgrasland	Gemeente Lingewaard	2009
IJsseldijken				
dijken	30 ha	schraalgrasland	Waterschap Veluwe	2008
Achterhoek				
Bergherbos	20 ha	verbindingszones heide	Natuurmonumenten	2008
Doetinchem	30 ha	vennen en schraalgraslanden	Gemeente Doetinchem	2008
totaal	1723 ha			
Vestigingen De Wassum				
Venlo				
Overasselt				
Soesterberg				
Samenwerking met				
Mögkebrook		Roermond		
Sjoen Graas		Bemelen		
Schaapscompagnie Mergelland		Epen		
Schaphenheld		Goirle		
J. van Driel		Moerdijk		
R. Wijhuizen		Huissen		
JAZO-Begrazing Nabbeget		Zeeland		
Begeleiding				
Wylde Weide		Tjalleberd		
M.Oosthoek		Berkel		
Jan Kaljouw		Biggkerke		
Sjoen Graas		Bemelen		